

NIEUWSBRIEF
DER STICHTING FAMILIE ARCHIEF CLEVERINGA

3e familiedag
oktober jl. afgeblazen

Ongetwijfeld hebt u allen de derde familiedag gemist ...

Wegens drukke werkzaamheden bleek het onmogelijk de nieuwsbrief in september te laten verschijnen. Oprechte excuses dat wij u niet tijdig hebben kunnen informeren over het niet doorgaan van de familiedag in oktober jl.

In principe zouden we elkaar afgelopen oktober op een 3e familiedag weer hebben ontmoet. Echter, in de vergadering van mei j.l. heeft het bestuur –na enige discussie- besloten de familiedag naar het voorjaar 1998 te verschuiven. Dit in verband met (mogelijk) betere weersomstandigheden. De provincie Groningen is in het voorjaar op haar voordeligst en noodt dan tot bezichtigingen.

Vandaar dat de 3e familiedag nu is gepland op:

zaterdag
18 april 1998

Vriendelijk verzoeken wij u allen deze datum in uw nieuwe agenda te noteren !

Het programma belooft een interessante dag te bieden die in stad Groningen start. De deelnemers ontvangen een leuke attentie in de vorm van

Wij zijn ervan overtuigd dat de 3e familiedag een groot succes zal worden.

Door middel van de ingelegde uitnodiging in deze nieuwsbrief kunt u aangeven met hoeveel personen u het gezelschap denkt te versterken. Tevens weten wij dan op hoeveel personen wij kunnen rekenen. Altijd handig om met oog op bus, lunch en overige noodzakelijke details, de dag tot ieders tevredenheid te organiseren...

Een klein tipje van de sluier willen wij alvast voor u oplichten, zodat u zich kunt verheugen op een gezellige en interessante dag.

Als (voorlopig) programma van de 18e april 1998 hebben wij voor u in petto:

- ⌚ verzamelen bij CS Groningen om 11.00 uur
- ☺ per bus naar Uitwierda
- ☺ bezoek Alberdaheerd en Leermens
- ☺ lunch in Wirdum ('t Regthuis)
- ☺ bezoek Loppersum
- ☺ terug in Groningen rond 16.00 uur

U ziet, een vlot programma met voor elk wat wils ...

Ingekomen raadseltje

Mijn eerste is een plaats in Duitsland ...
Mijn tweede draag ik om mijn vinger ...
Mijn derde is een riviertje in Groningen ...
Ra, ra wie ben ik

Colofon

2e jaargang no.3 / dec. 1997
uitgave van de Stichting
Familiearchief Cleveringa

Scribent : mr.P. Cleveringa
Teksten : M.E. van Putten-Cleveringa

Redactie: Henegouwen 18
3831 AE Leusden

tel / fax : 033 4950 959
e-mail : lclever@worldonline.nl

Persoonsformulieren

Zoals u weet zijn de beschrijvingen van achtergronden van de diverse leden der familie onontbeerlijk voor een helder overzicht. De nestor van het bestuur, heer Piet, is dan ook druk doende met research en het verzamelen van de persoonsformulieren. Een gigantische klus.

Maar ... u kunt hem behulpzaam zijn bij het intensieve werk. Wanneer u probeert zoveel mogelijk gegevens over uw tak te verzamelen en deze aan heer Piet zendt, is al veel werk gedaan.

Het adres waar uw formulieren meer dan welkom zijn:

Mr P. Cleveringa
Alexander Gogelweg 31
2517 JE Den Haag

Inmiddels is een aantal interessante stukken, waaronder een handgeschreven acte van nalatenschap, al verhuisd naar het rijksarchief. Gestaat komt veel leuke en waardevolle informatie tevoorschijn die de moeite waard is van behouden.

Zoals onderstaand verslag over de februaristorm van 1825, opgetekend door Johannes Quintinus Cleveringa, in zijn functie van sekretaris ' de Drie Delfzijlen '. Dit verslag werd uitgebracht aan de overste schepper van dit waterschap.

Gelet op de zeer uitvoerige verslaglegging van onze voorvader JQC, geven wij slechts een samenvatting. Mocht u geïnteresseerd zijn in het hele verslag, dan kunt u deze opvragen bij de redactie.

Februaristorm 1825

De kroniek van Delfzijl meldt dat op 8 februari 1825 een zware storm uit het NW opstak. Het water wies zo snel, dat het al spoedig over de sluisdeuren stroomde. Om 23.00 uur bezweek de houten beer in de gracht van 't Kostverloren, waardoor het water kon binnenstromen. Door klokgelui, tromgeroffel en kanonschoten werden de inwoners gewaarschuwd. Een ramp werd voorkomen door de dijk achter het magazijn van oorlog, met zeilen te bedekken.

Op 4 februari (?) verhief de storm zich opnieuw. Om 22.00 uur dreigde de Grote Waterpoort te bezwijken. Met behulp van zware balken gelukte het de poort staande te houden. Rondom Delfzijl was de schade aanzienlijk. Het molenaarshuis te Farnsum was gedeeltelijk ingestort, de weg van Delfzijl naar Farnsum was weggespoeld. Enige schepen waren losgeraakt en het land ingedreven....

"Op donderdag 3 februari 1825 werd ik gewekt door geroep dat het water binnenkwam. Onmiddellijk begaf ik mij naar buiten naar het hoofdkanaal, het Damsterdiep genaamd. Het water had en buitengewone hoogte en kwam met grote snelheid van Delfzijl naar Groningen en dus de verkeerde kant op stroomde. Dit deed mij vermoeden dat er onheil aan de zijlen zou zijn en ik ging terstond oostwaarts buiten Appingedam om te trachten zo spoedig mogelijk Delfzijl te bereiken.

Zoutwater

Toen ik in Solwerd kwam, overstroomden reeds de landen en het trekpad en men zag voorwaarts niets dan water als een woeste zee. Ik proefde het water en vond dat het even zout was als gewoon zeewater. Dit was een duidelijk bewijs dat er een doorbraak in de zeekering moest zijn, hetzij bij de sluisen of ergens anders.

Deze gedachte veroorzaakte bij mij en alle andere aanwezigen een ontzettende angst. Binnen weinige uren zou een groot gedeelte van de provincie door het zoute water worden overstroomd. Vele bewoners der lage streken zouden hun have en goed verliezen en sommigen zelfs hun leven moeten laten ...

Met angst en schrik en zonder iets te kunnen verrichten keerde ik naar mijn woning terug. Alles overdenkende kwam ik tot het besluit dat zulk een geweldige hoeveelheid water niet het gevolg kon zijn van een defect aan de sluizen; er moest een doorbraak van de dijk hebben plaats gehad. Ik meende opnieuw pogingen te moeten doen om in Delfzijl bij de sluizen te komen.

Dijkdoorbraak ?

Ik liet daarom de sloopstimmerman bij mij roepen voor een sloep en bemanning. Na enig overleg met de burgemeester en raadsleden, besloten wij vier of vijf man met de sloep naar Delfzijl te zenden voor onderzoek. Eveneens ging een bode naar Groningen met een brief voor zijne Excellentie den Heer Gouverneur dezer Provincie. Kort na het vertrek van de bode, tegen 03.00 uur, kwam bericht van de schout van Bierum. Het zeewater bij Bierum was in geweldige hoeveelheden over de dijk gestroomd, zodat men voor een doorbraak vreesde. Bijna alle bewoners uit de omtrek bevonden zich bij en op de dijk om in geval van nood onmiddellijk bij de hand te zijn. Uit dit alles bleek wel dat het buitenwater een buitengewone hoogte had. Neem daarbij in aanmerking dat het juist springtij was en een vreselijke storm uit het NW opstak, vergezeld van hagelbuien en vorst, dan is het te begrijpen dat ons de angst om het hart sloeg.

El en palmen

Om 06.30 uur op 4 februari, kwam de uitgezonden sloep terug met het bericht, dat de zogenaamde 'Houten Beer' bij Kostverloren tussen Delfzijl en Famsum

was doorgebroken. Het water stond toen 3 el 5 palmen boven volzee en stroomde niet alleen over de zijlen, maar ook over de dijk tussen de sluizen.

Overigens was in Delfzijl alles wel. In de gemeente Termunten echter zou de zijl bij de Kabofferij doorgebroken zijn. Na het ontvangen van deze tijding ging een tweede bode met nadere berichten naar Groningen. Nu ik zekerheid had dat er niets aan de zijlen haperde achtte ik het onnodig om persoonlijk naar Delfzijl te gaan.

Intussen stroomde het water opnieuw met grote snelheid naar binnen, tengevolge van de buitengewoon hoge middagvloed van 3 el 7 palmen boven de volzee bedroeg. De stand van het water in het Damsterdiep alhier bedroeg 85 duim boven zomerpeil, terwijl het de vorige dag nog slechts 40 duim hoog stond, alzo een was van 45 duim.

Zijlvestersschouw

Gelukkig voor Appingedam, Solwerd, Marsum, Bijssum, Uitwierda, Opwierda, Eelwerd en andere plaatsen, kon het water door het nieuwe kanaal ten Zuiden om Appingedam en door het opnieuw gegraven Kattendiep zich verspreiden. Ik ontving als Overste Schepper, een volmacht om als er iets bij de zijlen mocht voorvallen, naar mijn beste weten te handelen. Dus ging ik op 5 februari naar Delfzijl en vond de sluizen geheel onbeschadigd. Door de overstroming was de nieuwe straat van het opslag geheel uit zijn verband gerukt terwijl ook de oude straat tussen de zijlen defect was. De boot van het zijlvest 'de zijlvestersschouw', zou onder een opeengeschoven partij hout liggen. Dit bleek onjuist. Door het springen van de kettingen was de schouw over land naar Amsweer gedreven. Later is de schouw met veel moeite door vier paarden weer opgehaald. Vervolgens begaf ik mij naar de plaats van de doorbraak, waar de houten beer was 'uitgevlogen'. Men was juist bezig een schip met stenen op de plaats des onheils te laten zinken.

Proces-verbaal

Van de vergadering die volgde werd proces verbaal opgemaakt en door alle aanwezigen getekend. Dit ter indekking van een ieder. Mocht dus een onjuiste beslissing genomen zijn, kon men elkaar niet beschuldigen.

Besloten werd twee schepen uit te zenden om noodmaterialen te halen, doch het bericht kwam dat deze vaartuigen door het ontzettende weer op de vlinten (stenen) waren geslagen. Gelukkig zijn deze schepen door het wassende tij weer vlotgeraakt. Maar het nodige rijshout om het gat in de zeedijk te dichten kwam dus niet. Er werd besloten alle korenzakken te verzamelen. Er waren 5000 korenzakken in het landsmagazijn aanwezig. Alle zakken werden met aarde gevuld en in het gat bij het gezonken schip geworpen. Tegelijkertijd werden pogingen aangewend om twee schepen in het 'kanaal' (gracht?) te laten zinken, die het zoute water moesten keren. Door de sterke stroming lukte dit niet. Bij vallend water werd voortgegaan met het inwerpen van zandzakken. Ook gelukte het toen de beide schepen te laten afzinken.

Wel kwam men tot de onaangename ontdekking dat er te weinig zakken zouden zijn. Bovendien was het werkvolk zo uitgeput dat er noodzakelijk nieuwe arbeiders dienden te komen.

Voor meer hulp begaf ik mij te paard naar Appingedam en vervoegde mij bij de burgemeester. Alle kooplieden, bakkers, brouwers en schuitevaarders leverden hun zakken in. Eveneens werd werkvolk dat werk begeerde naar Delfzijl gedirigeerd. Appingedam had nu geen zakken meer en de schouten der naburige gemeenten werden verzocht hun zakken en werkvolk te sturen. Ik ging opnieuw naar Delfzijl en liet de zakken uit de andere gemeenten opbergen in de zijlvestersschuur om ze, indien nodig, direct bij de hand te hebben. Inmiddels ging men dag en nacht door met het versterken van de nieuw aangebrachte dam.

(Er volgt veel heen- en weer gereis tussen Appingedam en Delfzijl om supervisie op het werk te houden. Uiteindelijk is de klus op 15 februari 1825 geklaard)

Onkostenvergoeding ?

De volgende dag reisde ik naar Groningen waar ik aan U Edel Gestrengte mondeling verslag uitbracht van hetgeen gebeurd was en voor de waarmede de opdracht ontving dat er bij iedere gelegenheid met beide sluizen moest worden gestroomd.

Alvorens mijn verslag te besluiten, zou ik U Edel Gestrengte nog willen voorstellen dat de balken, welke vroeger bij de zijlen lagen, daar weer zullen worden aangebracht. Zij kunnen dan in tijd van nood in de zijlen worden ingelaten. Ook zou het wenselijk zijn de dijk tussen de beide sluizen op te hogen. Tenslotte verzoek ik u beleefd voldoening van de door mij gemaakte onkosten, slechts f 23,70, terwijl ik het al of niet salarieren voor deze mijne aangewende moeite en werkzaamheden geheel aan het zijlvest overlaat ...'

Hier eindigt het verslag van JQC. Of hij zijn voorzichtig gevraagde extra-beloning heeft gekregen, vermeldt de historie niet.

Kopij broodnodig

Bent u in het bezit van een soortgelijk verslag, verhaal of een andere wetenswaardigheid van een uwer familieleden, schroom dan niet en stuur het naar de redactie. U doet ons en de lezers dan een groot plezier !!!

*Het bestuur wenst u en de uwen
een zeer gezond en
voorspoedig 1998*